

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС-9078	23-06-2025

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДО
ГОСПОЖА БИЛЯНА ГЯУРОВА-
ВЕГЕРТСЕДЕР
ДИРЕКТОР НА БЪЛГАРСКИ
ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНИ
ИНИЦИАТИВИ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГЯУРОВА- ВЕГЕРТСЕДЕР,

Във връзка с поставените въпроси, предоставям на Вашето
внимание и моите отговори:

1. *Какво е Вашето мнение по отношение на окрупняването на
прокуратури или промяна на тяхната компетентност,
включително и по посока нейното разширяване?*

Отговор:

Окрупняването на районните прокуратури от района на
Апелативна прокуратура – София бе извършено в периода от
началото на 2019г. до м.юни 2022г. Преструктурирана беше
финансово-стопанската дейност на съответните районни и
окръжни прокуратури, с изключение на Софийска градска

прокуратура и Софийска районна прокуратура.

Резултатът би могъл да се приеме като положителен, доколкото повлия върху преодоляване на кадровия дефицит в съответните териториални отделения, които функционираха като районни прокуратури преди сливането. Т.е. административните ръководители имат възможност да преразпределят работата при персонален недостиг.

От друга страна, това реструктуриране наложи поемане на ангажменти от съответните окръжни прокуратури в района, касаещи финансово-стопанската дейност, което пък води до допълнително натоварване на тези прокуратури. За продължаването на нормалния работен процес се налага много добро взаимодействие между дейността на окръжните прокуратури и съответните районни, като само в района на Окръжна прокуратура – София бяха обособени четири районни, докато в останалите окръжни райони към една окръжна прокуратура бе обособена една районна прокуратура.

Не мисля, че е целесъобразно окрупняването на прокуратури на окръжно ниво и на апелативно ниво.

По отношение на втората част от въпроса, касаеща промяна на компетентността на прокуратурите:

Трудно може да бъде даден отговор на този въпрос, тъй като предполага дискусия, в която да бъдат изложени всички аргументи „за“ и „против“ разширяването на функционалната компетентност на една или друга прокуратура. Същевременно това е въпрос на законодателна уредба.

2. Смятате ли, че избраните административни ръководители следва да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи с оглед на специалните правила за тях, разписани в него?

Отговор:

Всички прокурори и следователи, при заемането на тези длъжности, се запознават с правилата и принципите на поведение, които са ясно разписани в Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи. Считам, че още при избора им на ръководни позиции, тези магистрати следва да отговарят на изискванията да притежават, освен високи професионални, но и морални качества за заемане на съответната ръководна длъжност. Въпреки това и тъй като моралното поведение е процес, който се развива през целия живот, формира се под влияние на различни фактори, непрекъснатото усъвършенстване е от съществено значение за поддържане на високи професионални стандарти.

Поради това, считам, че обученията и в тази насока биха били изключително полезни, като чрез подобряване на етичните стандарти, да се допринесе за по-отговорна и справедлива практика в професионалната област.

3. Считате ли, че понастоящем съществуват достатъчно законови гаранции за ефективно разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник?

Отговор:

В Глава тридесет и първа „а“ от НПК е създаден механизъм за разследване на главния прокурор и неговите заместници. Смятам, че законодателят е дал гаранции за обективност в тази насока и те са достатъчни.

4. Смятате ли, че са необходими законодателни промени във връзка с решенията на СЕС по делата С-648/20 и С-853/19 относно българските ЕЗА и ЕЗР?

Отговор:

Компетентността на ПРБ, свързана с Европейската заповед за арест и Европейската заповед за разследване, е регулирана в Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест, както и в Закона за европейската заповед за разследване. Основно отговорите на съда на преюдициалните запитвания касаеха дефицити по отношение на липсата на съдебен контрол върху издаването и контрола на Европейските заповеди за арест, механизъм за оспорване от заинтересованото лице пред съда на основанията за тяхното издаване, съдебен контрол върху определени действия по разследването.

Понастоящем в чл. 56а от Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест (ЗЕЕЗА) е въведен съдебен контрол при изготвянето на европейските заповеди за арест.

По отношение на Европейската заповед за разследване, намирам, че с изменението на чл. 5 от Закона за европейската заповед за разследване (ЗЕЗР) са предвидени необходимите законови гаранции, свързани с процедурата по издаването на ЕЗР.

5. Смятате ли, че следва да продължи реформата в съдебната власт след решението на КС от 26.07.2024 год. относно промените в Конституцията на Република България, обн. В ДВ бр.106 от 22.12.2023 г., и, ако да, - в каква посока?

Отговор:

За да се даде отговор на този въпрос, на първо място следва да се знае, каква реформа се цели – реструктуриране или реформа на законовата уредба, която прокуратурата прилага за осъществяване на своите конституционни задължения. Смятам, че НК и НПК трябва да отразяват актуалните обществени отношения и да гарантират адекватно тяхната защита. Една структурна реформа, сама по себе си не може да промени ефективността на работа на един прокурор, доколкото това е

дейност, съобразена с процесуалните правила, разписани в закон.

В редица случаи формирането на негативни нагласи у хората е резултат от недобросъвестно или недобронамерено представяне на дейността на органите на съдебната власт, които често са поставяни неоснователно в деликатна ситуация, налагаща оправдаването им. Вярно е, че съществуват и пропуски в работата, които следва да намерят своето разрешение посредством компетентно и качествено усъвършенстване на нормативната уредба в контекста на съдебната реформа или чрез ангажиране на персонална отговорност.

Всяко едно действие, в каквато и да е насока, следва да бъде много добре обмислено, да бъде обект на широко обсъждане, така че да бъдат гарантирани принципите на независимост на съдебната власт и разделението на властите.

6. Следва ли Висш съдебен съвет с изтекъл мандат да има право да избира председатели на ВКС и ВАДМС, както и главен прокурор, особено и след решението на СЕС от 30.04.2025 г. ?

Макар, че въпросът е встрани от изборната процедура, в която понастоящем участвам, бих могла да отговоря от лична гледна точка, без да ангажирам с мнението си.

Налице е усещането, че разпоредбите в Закона за съдебната власт, като че ли бяха приети, с оглед конкретната личност на изпълняващия понастоящем функцията главен прокурор, което намирам за много неправилно. Законът следва да бъде съблюдаван, неговите норми са задължителни за всички, но и те трябва да бъдат с равна и еднаква насоченост към всеки.

Въпросът с правомощията на ВСС и на неговите две колегии понастоящем е ясно разрешен с решение на Конституционния съд. Не намирам проблем към днешна дата органът да осъществява своите и конституционно и законодателно уредени правомощия. Законодателят би могъл във всеки един момент да внесе промяна в съществуващата към момента законодателна

уредба, за да бъдат избегнати или решени споровете, повдигнати и породени с посоченото решение на СЕС, което решение макар и правно обвързващо има преюдициален характер и пряко засяга правомощията единствено на Инспектората на ВСС.

7. На стр. 2 от концепцията Ви сочите, че ще се стремите да бъдете „гарант за професионализъм, етика и прозрачност“. На стр. 31 обсъждате мерки, свързани с прозрачността в работата на прокуратурата и взаимодействието ѝ с медиите. Как виждате практиката прокуратурата да обявява образуването на досъдебни производства с обществен интерес, но не и техния край, ако са прекратени?

Отговор:

Намирам, че предоставянето на информация от публичен интерес чрез медиите е изключително важна, както за работата на органите на държавното обвинение, така е и гаранция за правото на информираност на гражданите. Разбира се, изпълнявайки това си задължение, прокуратурата следва да съблюдава стриктно и зачитането на презумпцията за невиновност и правата и законните интереси на участниците в наказателното производство. В този смисъл са и разпоредбите на Конституцията на Република България; Наказателно-процесуалния кодекс; Закона за съдебната власт. Закона за защита на личните данни; Закона за достъп до обществена информация, Закона за защита на класифицираната информация, както и решенията и становищата на контролните органи.

Общественият интерес налага публичното обявяване, както на факта на образуване на досъдебното производство, респ. привличането към наказателна отговорност, така и на крайния акт по делото, един от които е постановлението за прекратяване на наказателното производство. Прокуратурата предоставя тези данни чрез ежегодните си доклади за дейността на всяка една

структурна единица, които са публични.

8. На стр. 4 от концепцията Ви сочите, че в териториалния обхват на АП - София влизат 14 гранично пропусквателни пункта. Как оценявате работата на прокуратурата по линия на престъпленията, свързани с границите?

Отговор:

Информацията в отчетните доклади сочи на много добри резултати по отношението на т.нар „гранични“ престъпления, респ. оценката ми за работата по този вид дела е много добра. По регистрираните престъпления, свързани със специфичната престъпност, обусловена от наличието на граница, реакцията е бърза и адекватна.

Този вид престъпления определено изискват по-голяма гражданска активност за установяването, разкриването и наказването на подобни деяния. Наложителна е промяна в мисленето на хората, в посока повишаване на гражданската активност. От друга страна ефективната дейност на правоохранителните и контролните органи е много важна. Ролята на прокуратурата е във всички случаи на наличие на данни за извършено престъпление, за което е сигнализирана, да изпълнява функциите си безкомпромисно и професионално.

9. На стр. 4 от концепцията Ви посочвате, че АП-София осъществява методическо ръководство над СГП, прокуратурата, в чиято компетентност са разследванията срещу лица с имунитети. Как оценявате работата на СГП по отношение на тези дела?

Отговор:

Оценявам работата на колегите от СГП по този вид дела като добра, отчитайки спецификите на наказателните производства и най-вече субекта им – лица с имунитет. Последното поражда

затруднения, произтичащи от процедурата по „свалянето“ на имунитета и приключване на делото, както в досъдебната му фаза, така и в съдебната.

Наблюдаващите прокурори имат нелеката задача да извършат обстоен анализ на събраните доказателства, както и да преценят правната квалификация на деянието и дееца. Намирам, че в тази насока биха били изключително полезни специализирани обучения на прокурорите и разследващите органи, разследващи този вид престъпления.

10. На стр. 11 от концепцията Ви посочвате, че за 2024 г. прокурори от АП – София са участвали в 117 дела по ЗОДОВ, приключили с осъдителни решения срещу прокуратурата. Какви мерки бихте набелязали в посока намаляване на осъдителните решения срещу прокуратурата?

Отговор:

По този въпрос следва да се има предвид, че отговорността на държавата по ЗОДОВ е гаранционна и осигурява обезвреда от претърпените вреди, пропуснатите ползи, болките и страданията, които са претърпели гражданите от незаконосъобразно поведение на държавните органи и служители. Отговорността на държавата по този закон е обективна, безвиновна. Поради това, в предвидените от закона случаи - чл. 2, ал. 1, т. 1-7 от ЗОДОВ и чл. 2Б, ал. 1 от ЗОДОВ, съдилищата задължително приемат, че следва да се ангажира имуществената отговорност на Прокуратурата на Р България, като процесуален субституент на държавата. Съдилищата приемат също, че във всеки случай на незаконно обвинение, лицата, които са привлечени към наказателна отговорност търпят неимуществени вреди, които подлежат на обезвреда, и такава им бива присъждана, дори и да не са ангажирали изрични доказателства за търпените болки и страдания. В този смисъл е и практиката на ЕКПЧОС.

Поради тази причина дейността на прокурорите от района на АП-София, участващи в тези дела основно се свежда до оспорване на размерите на предявените искиове и ангажиране на доказателства, обуславящи намаляване на присъжданите обезщетения и изготвяне на жалби срещу осъдителните решения.

В тази връзка следва да се има предвид, че причина за присъждането на високи размери на обезщетенията за неимуществени вреди по предявени искиове по ЗОДОВ са: необосновано повдигнати обвинения в тежки престъпления, неоснователни обвинения в извършването на множество престъпления и неразумно дълго продължили наказателни производства, съобразно чл. 6 от ЕКПЧОС.

За да се подобри работата на прокурорите, участващи по тези дела е необходимо, освен да се работи върху това да не се допускат необезпечени с доказателства обвинения и оправдателни присъди, но и да се работи в посока създаване на единен регистър в прокуратурата на лицата, предявили искиове по ЗОДОВ и получили обезщетение по тях. По този начин ще се предотврати възможността лица, предявили множество искиове, да получат високи обезщетения, като предявяват искиове в различни съдебни райони, предвид изискването да се определят глобални обезщетения, когато в един период са водени няколко незаконни наказателни производства.

Необходимо е също така, прокурорите своевременно да бъдат уведомявани за актуалната практика на ЕКПЧОС.

11. *На стр. 13 от концепцията Ви сочите, че през 2023 г. са осъществени проверки на СГП по прекратени дела за ОПГ и корупционни престъпления. Какви са изводите от тези проверки?*

Отговор:

Постановленията за прекратяване са изготвени в съответствие с изискванията на чл. 243 НПК, като съдържат подробно описание

на установената в хода на разследването фактическа обстановка и съответстващите ѝ правни изводи. Не се установиха случаи, при които в постановленията да липсва описана фактическа обстановка или липса на конкретни съображения за несъставомерност на деянието.

Спазва се и изискването постановленията за прекратяване на наказателните производства да се изпращат с обратни разписки.

Единични са случаите, при които се констатира непосочване на субектите, на които съобразно закона, следва да бъдат изпращани постановленията за прекратяване.

12. На стр. 22 от концепцията Ви залагате мерки за засилване на дейността по самосезиране на прокурорите. Как ще постигнете това и защо, според Вас, този институт не се ползва в достатъчна степен?

Отговор:

Не смятам, че прокурорите се въздържат от самосезиране, а че много добре преценяват налице ли са основанията да го правят. Гражданите са добре запознати и безпрепятствено упражняват правото си да подават жалби.

Винаги има какво още да се желае в тази насока, но подобряването на тази част от нашата дейност ще се осъществи чрез мониторинг върху материалите и публикациите в средствата за масово осведомяване и незабавна реакция в случай, че бъде установен общественозначим проблем, изискващ намеса от страна на съответната прокуратура.

Тук е мястото да се посочи, че всеки един прокурор сам преценява своите действия, съблюдавайки закона и вътрешното си убеждение, съответно решава да се самосезира ли или не.

23.06.2025 г.

гр.София

С уважение:

Даниела Попова